

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1304/2024
15.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Ђурић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3624/2023 од 07.12.2023. године, у седници одржаној 15.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против преиначујућег дела пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3624/2023 од 07.12.2023. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2994/2021 од 17.11.2022. године, ставом I изреке, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности суда, као неоснован. Ставом II изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је тужена обавезана да му на име неисплаћене разлике у припадајућој заради за период од маја 2011. године до марта 2014. године исплати укупан износ од 1.514.705,64 динара, са законском затезном каматом и то на име неисплаћеног прековременог рада у износу од 1.287.783,88 динара, на име неисплаћеног прековременог рада који је плаћен као редовни у износу од 103.511,27 динара и на име разлике неплаћеног прековременог ноћног рада 123.410,49 динара, са законском затезном каматом која доспева на начин наведен у том ставу изреке. Ставом III изреке, тужена је обавезана да за тужиоца уплати доприносе за обавезно социјално осигурање на износе из става II изреке пресуде и то доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање и доприносе за осигурање за случај незапослености Националној служби за запошљавање Републике Србије. Ставом IV изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 396.850,00 динара, са законском затезном каматом од извршности па до исплате.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж1 3624/2023 од 07.12.2023. године, ставом првим изреке, потврдио решење садржано у ставу првом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 2994/2021 од 17.11.2022. године и жалбу тужене, у том делу, одбио као неосновану. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2994/2021 од 17.11.2022. године, у ставовима другом, трећем и четвртном изреке, тако што су одбијени као неосновани тужбени захтеви тужиоца којима је тражио да се тужена обавезе да му на име неисплаћених разлика у припадајућој заради за период од маја 2011. године до марта 2014. године исплати укупан износ од 1.514.705,64 динара, са законском затезном каматом и то на име неисплаћеног прековременог рада у износу од 1.287.783,88 динара, на име неисплаћеног прековременог рада који је плаћен као редовни у износу од 103.511,27 динара и на име разлике неплаћеног прековременог ноћног рада од 123.410,49 динара, која доспева на начин наведен у том ставу изреке, а одбијен је и тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да за њега уплати доприносе за обавезно социјално осигурање на те износе и то доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање и доприносе за осигурање за случај незапослености Националној служби за запошљавање Републике Србије, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 396.850,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате, док је тужилац обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 120.000,00 динара. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 33.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против преиначујућег дела правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408., у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11...18/20) и одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23), па је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Тужилац у ревизији указује на битну повреду из одредбе члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, међутим, та битна повреда није разлог због ког ревизија може да се изјави на основу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду, био ангажован код тужене као мајор, пилот надзвучне авијације, у стално задејствованим снагама непрекидног система противваздухопловне одбране, у складу са наређењем и упутством надлежних служби. Остварио је 2200 сати прековременог рада, 864 прековременог рада плаћеног као редовни рад и 1024 сата ноћног рада. Висина потраживања тужиоца, по предметним основима, утврђена је вештачењем. Остварене сате прековременог рада тужилац није користио као слободне дане нити му је

извршена исплата увећане зараде по основу прековременог рада. Тужилац није подносио захтев надлежном старешини за признавање слободних сати на име прековременог рада и утврђење права на исплату увећане зараде.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца усвојио применом одредбе члана 85. и 98. Закона о Војсци Србије и члана 34. Правилника о платама и другим новчаним примањима професионалних припадника Војске Србије, налазећи да је тужилац доказао своје право на исплату увећане зараде по основу прековременог рада, а да тужена није доказала да му је исплатила зараду по том основу. На досуђене износе тужиоцу је призната и законска затезна камата на основу одредбе члана 277. Закона о облигационим односима, а признати су му и доприноси за обавезно социјално осигурање, на основу одредбе члана 105. Закона о раду и члана 51. став 2. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је тужбени захтев тужиоца одбио налазећи да је за остварење права по основу прековременог рада тужилац био дужан да се обрати старешини војне јединице ради признавања и конкретизовања тог права – утврђивање права на слободне дане, као правила или права на исплату увећане плате, што је изузетак за који је потребно утврдити испуњеност предвиђених услова – немогућност коришћења слободних сати због обимности прековременог рада и постојање сагласности министра одбране за исплату прековременог рада. Пошто тужилац није подносио захтев надлежном старешини за признавање слободних сати на име прековременог рада или утврђивање права на исплату увећане зараде, нити је због "ћутања администрације", са успехом водио управни спор, закључак је другостепеног суда да он не може са успехом тражити исплату, јер нема основа за његово потраживање које би му било могуће досудити само по правилима о накнади штете у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је, преиначењем првостепене пресуде, правилно применио материјално право.

Рад дужи од пуног радног времена прописан је чланом 83. став 1. Закона о Војсци Србије („Службени гласник Републике Србије“, број 116/07 ... 94/19), као елеменат посебних услова под којима професионално војно лице (официр, подофицир и професионални војник) врши службу у Војсци Србије, због којих се утврђује коефицијент за обрачун плате који је за 20% до 50% већи од коефицијента утврђеног на основу положаја и чина, а у оквиру средстава за плате обезбеђених у буџету Републике Србије намењеним за финансирање одбране. Према ставу 2. тог члана Закона, под радом дужим од пуног радног времена из става 1. истог члана сматра се рад у случају предузимања мера приправности, узбуне у јединици, односно установи, за време војних вежби, борбе против елементарних непогода, дежурстава или сличних дужности у команди, јединици или установи Војске Србије, као и у приликама које захтевају да се продужи започети рад чије би обустављање или прекидање имало штетне последице за оперативну способност команде, јединице односно установе, или

би била нанета материјална штета, или угрожени животи и здравље војних лица и других грађана.

Одредбом члана 34. Правилника о платама и другим новчаним примањима професионалних припадника Војске Србије ("Сл. војни лист" бр. 28/11), прописано је да професионалном припаднику Војске Србије за сваки сат који по налогу надлежног старешине ради дуже од пуног радног времена (прековремени рад) припада сат и по слободно (став 1). Прековремени рад се тромесечно прерачунава у слободне сате које професионални припадник Војске Србије мора да искористи најкасније у року од шест месеци од протекла тромесечја у којем их је остварио (став 2). Изузетно, професионалном припаднику Војске Србије који не може да искористи слободне сате због тога што природа послова радног места чешће захтева тако обиман прековремени рад, може да се исплати додатак за сваки сат прековременог рада, који износи 26% вредности радног сата плате, уз претходно прибављену сагласност помоћника министра одбране за људске ресурсе (став 3). На основу одредбе члана 57. став 3. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, прописано је да надлежни старешина решењем утврђује и додатке на плату (изузев додатака за ноћни рад и рад у дане празника који нису радни дани, а који се остварује на основу редне листе), накнаду плате, отпремнину, новчане награде и друга примања прописане овим Правилником. Закон о Војсци Србије ("Службени гласник РС", бр. 116/07, 88/09), у одредби члана 85. став 1. прописује да за часе ноћног рада, рада у дане празника који су законом одређени као нерадни дани и рада дужег од пуног радног времена, осим рада дужег од пуног радног времена из члана 83. овог Закона, професионалном војном лицу увећава се плата. На основу одредбе члана 98. став 1. истог Закона, професионално војно лице дужно је да ради дуже од пуног радног времена кад потребе службе то захтевају, уз писмени налог надлежног старешине. Према одредбама чланова 141. и 142. Закона о Војсци Србије, о правима и обавезама професионалних припадника Војске Србије одлучује се у управном поступку. У првом степену, о праву тог лица одлучује старешина команде јединице или војне установе, а о жалби на решење донето у првом степену одлучује старешина војне јединице или установе који је непосредно претпостављени старешини који је донео ожалбено решење. Против одлуке у другом степену или у случају „ћутања администрације“, странка може да покрене управни спор.

У конкретном случају, тужилац није подносио захтев надлежном старешини за признавање слободних сати на име прековременог рада, па је правилан закључак другостепеног суда да је његов тужбени захтев неоснован. За остварење права по основу прековременог рада било је неопходно да се тужилац обрати старешини војне јединице ради признавања и конкретизовања тог права, односно утврђивања права на слободне сате, као правила, или права на исплату увећане плате, што је изузетак за који је потребно утврдити испуњеност предвиђених услова (немогућност коришћења слободних сати због обимности прековременог рада и постојање сагласности министра одбране за исплату прековременог рада). Све то утврђује надлежни старешина својим решењем донетим по правилима управног поступка, у првом и другом степену одлучивања, а судска контрола таквих одлука је прописана у управном спору. Стога, у ситуацији када тужилац није подносио захтев надлежном старешини за признавање слободних сати на име прековременог рада или утврђивање права на исплату увећане плате, правилан је закључак другостепеног суда да је његов тужбени захтев неоснован.

На основу одредбе члана 172.став 1. Закона о облигационим односима, нема незаконитог или неправилног рада државног органа у смислу да тужиоцу није омогућио коришћење слободних сати признатих правноснажним решењем надлежног старешине, односно да му није извршена исплата новчаног износа утврђеног таквим решењем јер се оно доноси само на захтев тужиоца, што је овде изостало. Због тога, тужилац неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1, 154. и 165. став 2. Закона о парничном поступку.

На основу одредбе члана 414.став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**